

LA PAGESIA, EN DIFÍCIL EQUILIBRI

CRUÏLLA DE CAMINS. La Generalitat adverteix els pagesos que el sector està en un moment de transformació i que s'ha de reinventar. **MOLT PREOCUPATS.** Tots els representants del món agrari encenen el llum vermell i asseguren que ho tenen difícil per sobreviure

ANDREU MAS
BARCELONA

La crisi econòmica està malmetent tots els sectors productius, i l'àmbit rural i agrari no n'és cap excepció. El problema rau que, a banda de la situació conjuntural que afecta totes les economies, la pagesia arrossega la pròpia crisi estructural, que aboca els productors a una lenta agonia denunciada amb insistència pels diversos representants sindicals del món rural. Des de l'administració, amb la qual els sindicats són radicalment crítics, es transmet el missatge que ha arribat el moment que el sector es reinventi, perquè la globalització els empeny a una transformació que abans ja han experimentat altres branques productives. La conselleria d'Agricultura apunta dues vies de futur per sortir del cul-de-sac: la innovació i l'exportació. Els productors sembla que no s'hi acabin de veure amb cor.

Les xifres parlen per si mateixes, i possiblement la dada més rellevant l'aporta l'Enquesta de Població Activa (EPA). El 1976, la població agrària ocupada a Catalunya era de 160.500 persones. El 2009, el nombre s'havia reduït a només 57.900. És evident, doncs, que el sector viu des de fa anys un procés de reestructuració marcat per diverses circumstàncies: no hi ha pràcticament relleu generacional a les explotacions familiars, s'incorporen a les feines dels diversos subsectors de l'agricultura menys joves dels que en marxen, la modernització de les instal·lacions ha fet reduir la necessitat de mà d'obra, les explotacions més petites desapareixen, i el volum es concentra en poques mans.

D'altra banda, la globalització afecta negativament la pagesia. La demanda s'ha concentrat en unes quantes multinacionals, que se situen en una posició de domini respecte dels productors, fins al punt que els imposen els preus, quan habitualment el procés és a la inversa.

La dispersió actual de productors, que són incapaços de posar-se d'acord per defensar els seus interessos, fa que siguin una joquina manipulable a les mans dels únics que els poden comprar el producte. D'altra banda, la lliure circulació de productes ha introduït en el mercat català fruita, vins, cereals i un llarg etcètera de productes arribats d'altres continents, amb uns preus molt competitius. Els productors catalans es queixen, i amb raó, que aquests productes tenen millors preus perquè queden exempts de la dura normativa europea de qualitat, que obliga els productors del país a fer una ingent despesa per garantir qualitat, salubritat i respecte pel medi. És en aquest cas

L'agricultura, un sector amb poc futur per als joves

Un col·lectiu que veu amb preocupació el seu futur en l'àmbit agrari és el dels joves. Malgrat que segons una enquesta de l'Institut Opinòmetre els joves que viuen en un àmbit rural són més emprenedors que els de ciutat, el cert és que la situació econòmica no els estimula a crear nous negocis. Antoni Bonfill, coordinador nacional de la Unió de Joves Pagesos, ho diu ben clarament: "Cada vegada quedem menys joves als pobles, i amb el temps la incorporació dels joves serà menor". Apunta dues raons: la impossibilitat de portar a terme el relleu generacional en les explotacions familiars –perquè no es genera volum de negoci per fer-lo possible– i l'escassa percepció de rendibilitat dels negocis al camp. Una dada de l'enquesta esmentada anteriorment rebla el clau: el 53% dels catalans no perceben l'agricultura com una activitat amb futur.

que reclamen a les autoritats comunitàries més rigor legislatiu a l'hora d'impedir una competència que es podria qualificar de deslleial si no fos que, com diu Joan Caball, coordinador nacional de la Unió de Pagesos, "ens la deixem fer".

TOT DE PROBLEMES. Si a aquesta situació hi afegim l'augment del preu de les matèries primeres, que, entre altres coses, ha fet incrementar el preu del pinso, i la caiguda del mercat intern estatal per la crisi, el panorama és dramàtic i porta Joan Caball i també Josep Maria Jové a afirmar amb rotunditat que "la pagesia està en

“

Com estan les coses, és impossible iniciar un negoci al camp si no tens diners

ANTONI BONFILL
UNIO DE JOVES PAGESOS

risc de desaparició".

Xavier Castella, secretari general del Departament d'Agricultura, Alimentació i Acció Rural, no amaga les dificultats que travessa el sector, per bé que matisa que no tots els subsectors que componen el paquet agrari estan en la mateixa situació. Segons Castella, la ramaderia es manté gràcies a l'exportació, i el sector de la fruita tancarà bé la campanya malgrat les dificultats dels darrers mesos. El sector porcí experimenta una forta davallada i se situa clarament amb pèrdues, la vinya està patint molt, perquè es paguen preus molt baixos al productor final i el mercat interior està estancat, i pel que fa al sector oleícola, fa un parell d'anys que té un excés de producció i uns preus molt baixos. En aquesta nova campanya la reducció de la producció, però, ha ajudat a estabilitzar els

preus.

Amb tot, Castella prova de fer l'exercici d'oferir solucions de futur, que, segons creu, comporten que l'administració catalana ajudi les empreses del país en el procés d'internacionalització i que hi hagi un procés de transferència tecnològica que permeti reduir costos als productors i fer més eficients els conreus. En aquest sentit, considera fonamentals els recursos invertits en l'Institut de Recerca i Tecnologia Agroalimentària (IRTA), en Prodeca, la companyia que promou l'exportació de productes catalans, i en la modernització de la xarxa de regadius, que permet multiplicar per set la rendibilitat d'un conreu. A més, Castella considera que la Generalitat ha de pressionar l'Estat perquè faci sentir la seva veu a Europa i posi fi a la competència dels productors extracomunitaris, alhora que considera que el Departament d'Agricultura ha d'invertir en xarxes d'assegurances per als pagesos i per garantir-los finançament en moments de crisi.

PROXIMITAT. Tant Castella com els representants sindicals de la pagesia coincideixen que una petita part de la necessària remuntada del sector comporta la creació

El cooperativisme, una clau

Xavier Castella, secretari general del Departament d'Agricultura, Alimentació i Acció Rural, considera que el futur de les explotacions agràries de tota mena comporta unir esforços. Josep Pere Colat, president de la Federació de Cooperatives Agràries de Catalunya (FCAC), és rotund: "El futur de la pagesia és el món cooperatiu". Colat manté que aquest és l'únic sistema que garanteix "eliminar els intermediaris i poder afrontar amb garanties

El febrer passat els pagesos es van manifestar a

d'una xarxa d'establiments de proximitat que permeti als productors vendre directament als seus clients i que ajudi a posar en valor els productes catalans.

Actualment ja hi ha molts productors que s'han decantat per aquesta opció com a mitjà complementari per rendibilitzar les seves explotacions; és el cas dels ramaders, que han obert punts de dispensació automàtica de llet, sobretot a les comarques gironines i a la Catalunya central. Ara bé, els ramaders que disposen de més caps de bestiar reconeixen

el repte de dedicar-se a la venda directa". Una venda que, d'altra banda, permetria als productors disposar de liquiditat.

El president de la FCAC denuncia que hi ha empreses que paguen els productors fins a 210 dies després de la data d'emissió de la factura. Antoni Bonfill, coordinador nacional d'Unió de Joves Pagesos, comparteix l'interès de Colat per les cooperatives, però alerta que "s'han de saber portar".